

Agónia prírody v diele Krištofa Kinteru

Samostatná výstava významného českého sochára mladšej strednej generácie Krištofa Kinteru (*1973) v priestore Kunsthalle LAB predstavuje jeho tvorbu z obdobia posledných siedmich rokov. Výber prezentovaných diel má ambíciu ukázať jednu z ťažiskových línií aktuálnej sochárskej tvorby autora. Reflektuje v nej fenomén globálnej prírody ako poškodenej, modifikovanej a fatálne rozkolísanej. Ekologicky podfarbený obraz stavu prírody a Zeme, v čase kedy konzumná euro-americká spoločnosť, politika, ale i veda (ne)riešia problémy devastácie, znečisťovania a pomerne bezbrehého ničenia nášho ekosystému (v súčasnosti azda najviac chemickým a tiež zbrojným priemyslom), sa v dielach Kinteru desivo surreálne prevracia do podoby absurdnej metafory s prvkami odľahčeného humoru.

Estetika a štýl jeho tvorby sú viacvrstvové. Nadväzuje na líniu amerického neopopartu, ale kóduje tiež prvky neokonceptualizmu s výrazným podielom kinetizmu. Socha v jeho ponímaní nie je 3D kópiou aspektov narušenej a vychýlenej reality. Je spravidla metaforou človeka ako súčasťou prírody. Vzťah Kinterovej tvorby k pojmu a tradícii sochárstva by bolo možné nazvať aj postmoderným – ironizujúcim a transformujúcim. Statické sa v jeho koncepcii mení na pohyblivé, neživé na antropomorfizované, predmetné na figurálne, prírodné sa zvyšňuje ako súčasť ľudského a opačne. V mene komunikácie je všetko akosi vyvedené z miery či rovnováhy bežného vnímania. Materiálové prostriedky autor nečerpá dominantne zo sféry umenia, ale z civilizačného prebytku pretechnizovaného sveta, ktorý dizajnovo (re)modeluje a výstižne glosuje.

Dokonca aj dym, vietor či pohyb môžu byť zapojené ako formy rozšíreného poľa sochy súčasnosti. Tá je svojou formou napokon „soklom“ rozkolísaného stavu sveta, ktorému vládne paradox blahobytu, konzumu a zábavy na strane jednej, a na druhej zasa stojí zdevastované životné prostredie a celkový úpadok či kríza kultúry spoločnosti. Diela Kinteru sú zjavnými a atraktívnymi nosičmi tohto zahanbujúceho paradoxu. Vyjadruje ho ako stav skratu a denervácie, lebo pochádzajú či „vyvierajú“ z rovnako nervózneho prostredia narušenej globálnej prírody. Často bizarne až surreálne pôsobiace „bytosti“ autor konštruje z technického odpadu ako equipmentu civilizačnej nadprodukcie. Na pozadí vtipných a často absurdných foriem sôch a objektov tak sprítomňuje charakteristický vnútorný rozklad a neklud doby.

Vykorenené skelety stromov s glóbusmi namiesto hláv sa trasú v nervózných trhavých pohyboch, pričom kódujú vizuálny paradox šľachovitej ľudskej figúry ako symboliky odumierania až agónie prírody (séria *Nervózne stromy*, 2013). Expresivita naoko banalizovanej formy sa snúbi s jemným mechanizmom strojov či robotov, ktorý diela uvádza do ostentatívneho tranzu. Dynamicky a rovnako expresívne pôsobia figuratívne sochy „psov“, ktorých telá tvorí husto tkaný systém elektrických drôtov. Namiesto hláv nesú kus zeleniny – karfiol v odkaze na mozog, ale súčasne evokujú výbuchy atómovej bomby (séria *Revízia evolúcie*, 2015). Sú to akési „postapokaliptické bytosti“, tragikomické produkty spustošenej ľudskej prírody v stave agónie. Ešte aj hrudy snehu, konzervované mestským smogom, ostávajú žiť vlastným životom (séria *Mizníci*, 2013).

Sériu novších prác Kinteru dopĺňa rozprávajúci havran, oblečený v čiernom ako poľudštený prorok – čiernokňažník glosujúci „všeobecné dianie“ (objekt *I see I see I see*, 2009). Jeho rapersky lakonické, útržkovité komentáre typu „*I see a problem, I see a big problem*“, „*I see no future*“ alebo „*Time is money*“ sú mixované s mediálnymi sloganmi

súčasnej doby „*Just do it, baby*“, „*Google Jesus*“ či „*Big value*“. Sú poukazom na stav spoločnosti, jej neklud a vnútorný rozklad, a tiež víziu pomerne nevalnej budúcnosti. Havran sa v kontexte výstavy stáva pozorovateľom, komentátorom a najmä obskúrnym prorokom *a la* vodca, ktorý ale v prospech vecí nič nekoná, iba z pohodlia a bezpečia vyvýšeného konára „pindá“. Aj on sa tak stáva metaforou človeka a spoločnosti, ktorá problémy síce naoko reflektuje a rozpitváva, no v rámci svojej laxnosti ich väčšinou necháva tak.

Hoci diela Kinteru na prvý pohľad pobavia, v skutočnosti nesú až desivú parafrázu. Otvárajú otázky hraničných existenciálnych a etických tém globálnej spoločnosti, ktorá devastuje samu seba. Tras stromov, zvierat či krajiny je totiž odpoveďou na ľudskú prírodu ako kultúru spoločnosti. Dôsledky jej krízy vdychujú život mechanizovaným sochám a objektom ako tragikomickým produktom pomýlenej ľudskej prírody. Diela autora akoby žili a vytvárali vlastný svet osebe. Nesú posolstvo civilizácie, ktorá degenerovala a zároveň prírody, ktorá už nevládze. Jej trápenie a agónia sú vyjadrené v hravej kombinácii prvkov prírody a civilizačného odpadu, ale tiež personifikáciou a animáciou diel. Reč havrana, neurotický pohyb stromov, ale aj iné prvky, ktoré Kintera v širšom kontexte svojej tvorby zapája, sú totiž predovšetkým nástrojmi naliehavej komunikácie.

Nina Vrbanová
kurátorka výstavy